

Familiebedrijven

Het familiebedrijf kent vele interessante aspecten voor de notaris. En vice versa is de notaris van groot belang voor het familiebedrijf.

Een familiebedrijf is pas een echt familiebedrijf als meerdere generaties de onderneming hebben gedreven. Van een gespreid bedje hoeft daarbij niet altijd sprake te zijn. Iedere generatie moet zich weer bewijzen en draagt een last mee.

Tijden veranderen. Markten zijn constant in beweging. De concurrentie zit niet stil. Automatisering, innovatie, investeringen en marketing. Huisvesting, werknemers, leveranciers en afnemers. Natuurlijk heeft iedere ondernemer hier mee te maken, maar een opvolger binnen een familiebedrijf heeft (vaak) nog een extra verantwoordelijkheid namelijk het instandhouden van de onderneming en het doorgeven aan de volgende generatie. Je zou eigenlijk kunnen zeggen dat de onderneming wordt beheerd ten behoeve van de volgende generatie. Er wordt over de schouders meegekeken.

Dat beheren betekent in mijn optiek dat de bedrijfsopvolger naast de dagelijkse gang van zaken en het te voeren beleid, moet nadenken over een aantal andere zaken. Wat is de meest gewenste bedrijfsstructuur? Wat zijn de gevolgen van overlijden? Wat moet er gebeuren bij belet ontstentenis? Wie is of zijn en op welk moment de beoogde opvolger(s)? Hoe gaat die bedrijfsopvolging te zijner tijd vorm krijgen?

Bedrijfsstructuur

Als de onderneming vanuit een BV-structuur wordt gedreven, zorg er dan voor dat de 'kerstboom' op orde is. Een persoonlijk holding met een werk BV is vaak de minimale structuur waar u aan moet denken. Winsten worden afgeroomd in de holding waardoor

Roland van Mourik
Notaris bij Hekkelman
Notarissen N.V.

deze liquiditeiten buiten de risicosfeer komen. De holding brengt in de regel een managementfee aan de werk BV in rekening en betaalt het salaris aan de ondernemer. In de holding kan het bedrijfspand worden ondergebracht, pensioen worden opgebouwd en vermogen worden beheerd. Een uitstekend sturingsmiddel om heffing van inkomstenbelasting uit te stellen.

Bij uitbreiding van de activiteiten kan gedacht worden aan het onderbrengen daarvan in afzonderlijke werk-BV's zodat risico's worden gespreid. Een bedrijfspand en activa kunnen in een tussenholding worden ondergebracht. Dat is een BV die tussen de holding en de werk-BV's wordt geplaatst. Hierdoor wordt een flexibele structuur gemaakt in verband met eventuele verkoop van activiteiten of de gehele onderneming. Dat laatste kan bij een familiebedrijf uiteraard gevoelig liggen.

Overlijden

Bij overlijden spelen veel zaken een

rol. Wie erft de onderneming? Kan de erfgenaam het bedrijf voortzetten? Wie dient de dagelijkse leiding te krijgen? Wat zijn de fiscale gevolgen?

Het wettelijk erfrecht zal vermoedelijk niet passend zijn. Bij een familiebedrijf zal het niet altijd de bedoeling zijn dat 'de koude kant' de onderneming erft. Een testament is naar mijn mening sowieso voor iedere ondernemer noodzakelijk. Daarbij zal aan de hand van de wensen van de ondernemer bekeken moeten worden hoe het testament wordt ingericht. Moeten de kinderen de aandelen krijgen? Moet er iemand met de kinderen meekijken tot een bepaalde leeftijd via een beëindigd? Is een certificering van aandelen wenselijk waarbij bij leven al geschikte opvolgende bestuurders voor de "Stak" en eventueel de BV's worden benoemd? Opvolging in bestuur zou ook geregeld moeten worden in geval van belet of ontstentenis, bijvoorbeeld wegens ziekte of een coma.

Wordt er optimaal gebruik gemaakt van de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten? Voor zover u het nog niet weet: bij voortzetting van de 100% onderneming gedurende vijf jaar na het overlijden is thans ruim één miljoen euro vrijgesteld van erfbelasting en het meerdere voor 83%! Zonde als die vrijstelling maar gedeeltelijk benut kan worden, toch?

Planning

Familiebedrijven zullen ervaring hebben met bedrijfsoverdrachten. Van groot belang daarbij is een goede planning. Schakel tijdig de juiste adviseurs in. Houdt daarbij rekening met een proces dat enige jaren kan duren. Het psychologische aspect is daarbij van wezenlijk belang.

Ik wens u in alle opzichten een schitterend 2015 toe! ■